

BUBER PÅ NY

EN KOMMENTAR TIL WIVESTADS ARTIKKEL

AV REIDAR MYHRE

Det som i første rekke fikk meg til å reagere (i NPT 1992, s. 277 ff.) på Stein Wivestads artikkel «Tolkning av Martin Buber: Jeg og du» (i NPT 1992, s. 82 ff) var ingressen. Den ble innledet med et sitat fra en eksamensbesvarelse: «Buber har sitt utspring i amerikansk humanisme.» Dette sitatet ble koplet til min fremstilling av Buber i «Grunnlinjer i pedagogikkens historie». Av denne fremstillingen fremgår det imidlertid entydig at påvirkningen har gått den andre veien, og i den sammenheng anførte jeg det aktuelle avsnittet fra min bok og tilføyde at videre kommentarer i forbindelse med dette var overflødig.

I min bok blir Buber – foruten som eget tema – trukket inn i fremstillingen av forholdet mellom eksistensfilosofi og pedagogikk i USA under en bestemt synsvinkel. Det forholdt seg nemlig i 1950–60-årene slik at det i dette tidsrommet vokste frem en eksistensfilosofisk orientert pedagogikk som trakk bestemte slutninger på grunnlag av europeiske eksistensfilosofier som neppe hadde skjenket pedagogikk en tanke.

I den anledning fremholdt jeg at Bruce S. Baker i en artikkel fra 1966 «Existential Philosophers on Education» rettet skarp kritikk mot denne deduktive virksomhet, samtidig som han stilte Buber i sentrum for sitt essay. Hovedgrunnen til at han gjorde dette var at Buber ikke bare hadde utformet sin spesielle dialogiske form for eksistensfilosofi, men at han også hadde levert dyptpløyende pedagogiske analyser. Og jeg fremholdt at Baker i Bubers spesifikt pedagogiske bidrag fant «en dyp forståelse både for det individuelle og det sosiale aspekt i oppdragelsen, ikke som konkurrerende synspunkter, men som momenter som

gjensidig betinget og utfylte hverandre», og som derfor ville kunne bli en betydningsfull impuls i amerikansk pedagogisk tenkning, «fordi den gjorde front både mot en ekstrem individualisme og mot en konformistisk tilpangningsideologi».

For egen regning føyde jeg til at Buber betydde en utvidelse av perspektivet i forhold til Deweys sosial-pragmatiske naturalisme ved at han tilførte tenkningen en dybdeimensjon som også omfattet spenningen mellom det sekulære og det religiøse. (s. 185 f.)

Naturligvis hadde det vært mulig å gå videre på denne veien og mer inngående analysere på hvilken måte Buber skilte seg ut fra den amerikanske eksistensfilosofisk orienterte pedagogikk. Men dette var ikke innebygd i mitt opplegg, blant annet av den grunn at amerikansk eksistensfilosofisk pedagogikk var en svært sammensatt størrelse og at det derfor ville sprengte rammen for fremstillingen å gå dypere inn i saken.

Poenget med min fremstilling var altså å vise at Buber ble en sentral skikkelse i amerikansk pedagogikk fordi han hadde utvik-

